

doktriini.fi

Mitä tarkoitamme kestävyydellä hyvinvointijärjestelmien kontekstissa?

Jorma Niemelä

Tampereen yliopiston Kestävät hyvinvointijärjestelmät -
tutkimusohjelma (Sustainable Welfare Systems, SWS)

Pyöreän pöydän keskustelutilaisuus 1.2.2021 klo 10

Pohdintani lähtökohdat

- Rakensin esitykseni miettimällä, mitä teemamme kannalta tärkeitä asioita on noussut esiin viimeisen parin, kolmen vuosikymmenen aikana hankkeissa, joissa olen saanut olla mukana.
 - Näistä teeseistä useat kietoutuvat myös keskenään.
 - **Punaisella** pääteesit.
 - Viitteinä pääosin omia raportteja, joista löytyvät laajemmat lähteet.
- Teemoja sävyttää luonnollisesti työhistoriani kansalaisyhteis-kuntakysymysten parissa eli tämä puheenvuoro on enemmänkin toimijan kuin tutkijan ajatuksia.
 - Osa teeseistä saattaa tuntua triviaaleilta, mutta halusin muodostaa kokonaisuuden.

1. Kestävät hyvinvointijärjestelmät tarvitsevat kansalaisyhteiskuntaperustaa

1

Hyvinvointivaltio ja sen hyvinvointijärjestelmät tarvitsevat tuekseen – nyt ja sen tulevassa murroksessa – *yhteisvastuuta, lähimmäisenrakkautta, sosiaalisuutta ja solidaarisuutta korostavan kansalaisyhteiskunnan.*

Kysymys on kaikessa kansassa ja elävässä elämässä toteutuvasta huolenpidon ja yhteisvastuun kulttuurista – siis arvoista ja asenteista.

On alati luotava hyvinvointivaltion kansalaisyhteiskuntaperustaa. Hyvinvointivaltio toimii parhaiten solidaarisuuden ja lähimmäisvastuun yhteiskunnassa.

Hyvinvointivaltion puolustaminen ei ole vain sen palvelujärjestelmän turvaamista vaan myös sen *arvopohjan ja eettisen perustan kestäväää rakentamista.* (Möttönen & Niemelä, 2005.)

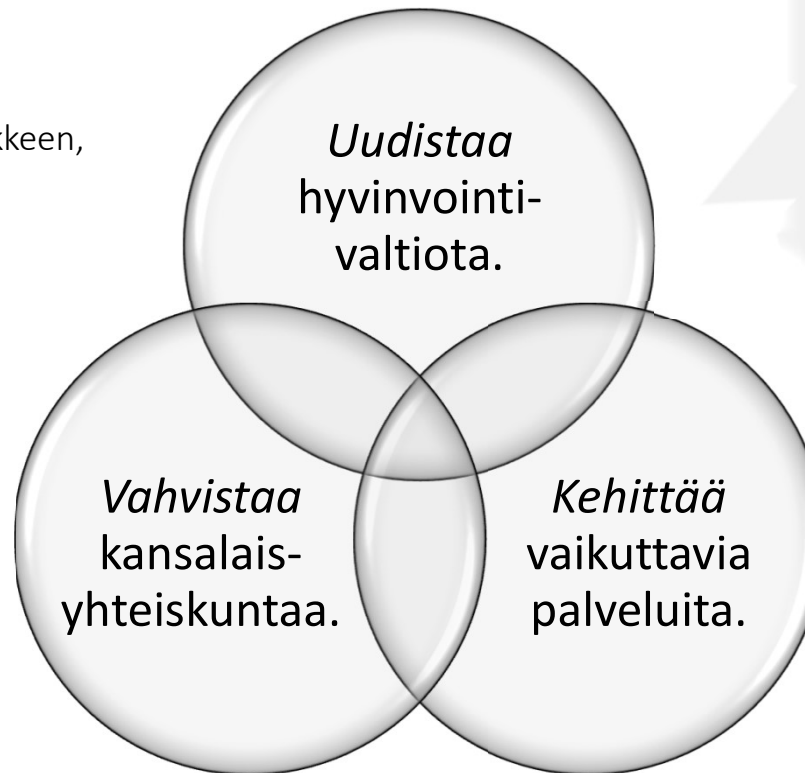

Miten järjestöt voisivat olla sotessa työparina ja kumppanina?

Moniääniselle ja mosaiikkimaiselle kansalaisyhteiskunnalle ei voi antaa kokonaisvastuuta eikä se ole vastaus kaikkeen, mutta sillä on oma selkeä tehtävänsä demokratioissa ja hyvinvointivaltioissa.

Järjestöt luovat toivon, ihmisarvon, välittämisen, osallisuuden, toimijuuden ja yhteisöllisyyden eli hyvinvoinnin ja terveyden yhteiskuntaa. - Samalla ylläpidetään ja *vahvistetaan hyvinvointivaltion eettistä ja moraalista perustaa.*

Järjestöt luovat yhteiskuntaa kaikille ajamalla niiden ryhmien asiaa, joita julkinen valta ei tunnista tai huomioi riittävästi, ja antamalla äänen äänettömille.

- Järjestöt ovat universalistisen hyvinvointipolitiikan työpari *inklusiivisen yhteiskunnan rakentamisessa.*

Järjestöt luovat vaihtoehtoisia ja/tai rinnakkaisia palveluja niille, joiden kohdalla muut/ julkiset palvelut eivät ole kulttuurisesti, määrällisesti tai laadullisesti riittäviä. – Näin *kehitetään yhteisö- ja solidaarisuustaloutta.*

2. Kestävät hyvinvointijärjestelmät luodaan ekosysteemien keskellä ja niiden kanssa

2

Mikään uudistus ei saisi rakentua vain yksittäisen palvelun kehittämiseen eikä mikään kokonaisuudistus (kuten sote) saisi olla vain palveluiden ja viranomaistoimintojen kokoamista vaan *uudenlaisen dynamiikan luomista*.

- Strategisina kärkinä tulisi olla hallinnon ja palveluiden asiakaslähtöisyys, kustannustehokkuus ja kustannusten kasvun hillintä, palveluiden integraatio horisontaalisesti ja vertikaalisesti, palveluketjujen eheys ja digitalisoinnin hyödyntäminen.

Tämä edellyttää yhteistä *ymmärrystä palvelu- ja innovaatioekosysteemeistä*, palveluintegraation tarpeellisuudesta, hybridioorganisaatioiden toiminnasta, erilaisista palvelujen käyttäjän rooleista sekä *palveluekosysteemin toiminnan kannalta keskeisistä verkostoista ja niiden johtamisesta*. (Niemelä, Saksi & Virtanen, 2016)

Ekosysteemien johtaminen edellyttää *uutta julkista hallintaa (NPG)*

- Julkisen johtamisen kolmantena taitekohtana voi pitää vaihetta, jossa managerialistinen NPM-suuntaan perustuva kehittämis- ja johtamisoppi alkaa tyhjäntyä eikä sillä enää voida vastata tietoyhteiskunnan muuttuviin tarpeisiin.
- Verkostojen merkityksen korostuessa on ryhdytty puhumaan *uudesta paikallisesta hallintatavasta tai hallintasuhteista*, millä tarkoitetaan sitä, että hierarkioita, markkinoita ja verkostoja käytetään johtamisessa hyväksi samanaikaisesti ja rinnakkain.
- Kyse ei siis ole siitä, että verkostoilla korvattaisiin kokonaan organisaatioiden hierarkkinen rakenne tai että julkinen sektori ei voisi hyödyntää missään toiminnoissaan markkinoita.
- Ennakoimme oikein? Muodostettaessa suurempia hallinto- ja tuotanto-organisaatiota kasvavat myös niiden hallintaongelmat ja lisääntyy vaara, että ne etääntyvät kansalaisista ja palvelujen käyttäjistä. Pelkkä demokraattinen ohjaus- ja valvontakoneisto ei riitä tuomaan kansalaisten ääntä kuuluviin. Mikäli tulevaisuudessa siirrytään alueellisesti laajempiin palvelutuotantoyksiköihin, olisi *samanaikaisesti vahvistettava paikallista ja yhteisöllistä demokratiaa*. (Möttönen & Niemelä, 2005.)

3. Kestäviä hyvinvointijärjestelmiä rakennetaan sosiaali- ja sivistysstrategioilla

Hyvinvoinnin edellytykset voi jakaa kahteen toisiinsa kietoutuvaan ryhmään: lainsäädännöllis-institutionaalisiin ja kasvatuksellis-sivistyksellisiin.

1. Kehittynyt sosiaalipoliittinen järjestelmä tarjoaa sosiaalista turvaa, tulonsiirtoja ja palveluja.
2. Inhimillisten kasvuprosessien kautta syntyy yhteiskunnallista toimintakykyä, osallisuutta, osallistumista ja sisäistä elämäntilannetta.

Yhdessä ne tukevat yhteiskunnan koheesiota. Molempia tarvitaan sosiaalisesti kestäväan kehitykseen – jopa niin, että lainsäädännöllis-institutionaalisisissa toimissa voidaan epäonnistua ilman kasvatuksellis-sivistyksellistä tukea.

Tämän mukaisesti hyvinvointia voidaan edistää kahden toisiaan tukevan strategian avulla.

1. Poliittinen strategia vaikuttaa lainsäädäntöön, talouteen sekä palvelu- ja muihin instituutioihin. Voisi ajatella, että esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmäuudistus on selkeästi poliittis-lainsäädännöllinen prosessi.
2. Sivistyksellinen strategia vaikuttaa ihmiseen, myös ihmisten kohtaamiseen, vuorovaikutukseen ja yhteisöihin. Yhteisöistä perhe ja kansalaisyhteiskunta korostuvat. Hyvinvointiin kasvetaan ja hyvinvointi saavutetaan suurelta osin kasvatuksen kautta, mikä Juha Hämäläisen mukaan tekee hyvinvoinnista keskeisen jäsentäjän kasvatuksen yhteiskunnallista merkitystä koskevissa pohdinnoissa. (Hämäläinen 2006.)

Tarvitaan siis soten ja sivistyksen liitto.

Kysymys on ihmiskäsityksestämme

”Julkisen vallan tulee aikaisempaa voimakkaammin ja vaikuttavammin tukea *ihmisten itsenäisiä pyrkimyksiä hyvinvointinsa ja terveytensä edistämiseen*, ja siten vähentää tulonsiirtojen ja palvelujen pitkäaikaista käyttöä. Eriarvoisuuden vähentämisen edellytys on *kansalaisten oman vastuun, aloitteellisuuden ja riippumattomuuden turvaaminen* uudistamalla julkisen vallan vastuulla olevia toimenpiteitä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä sekä demokratia-, koulutus- ja asuntopolitiikassa.”
(Eriarvoisuutta käsittelevä työryhmä, 2018.)

Sosiaalityöllä, psykososiaalisella työllä, terapialla ja kuntoutuksella on oma paikkansa yksilön toimintakykyisyyden ja sisäisen elämänhallinnan edistämisessä. Ne ovat usein välttämättömiä yksilöiden ja perheiden palveluja, mutta eivät aina saa aikaan sitä *yhteiskunnallista toimintakykyä, osallisuutta ja osallistumista, jota ihmistä oman elämänsä subjektina pitävä ja ihmisen omiin voimavaroihin tukeutuva kasvatuksellis-sivistyksellinen toiminta luo*. (Niemelä & Niemelä, 2011.)

Julkisen ja yksityisen vastuun rajoista

- Oman vastuun vaatiminen on moraalitonta silloin, kun asianomaisella ei ole edellytyksiä kantaa vastuuta omasta hyvinvoinnistaan.
- Oikeus ja kohtuus -raportin aikoinaan esittämää eettistä määrittystä voisi kehittää seuraavasti:
 - Mitä perustavammanlaatuiset inhimilliset tarpeet ovat uhattuina ja mitä heikoimmat ovat yksilön voimavarat selvitä, sitä vahvemmat ovat yksilön oikeudet ja sitä selkeämpi on julkisen vallan velvollisuus *valtaistaa (empower)* järjestämällä toimeentulo ja sosiaali- ja terveyspalvelut sekä tukemalla työllistymistä, ja sitä tärkeämpää on luoda perhe-, sivistys- ja kansalaisyhteiskuntapolitiikan keinoin edellytyksiä ihmisen *voimaantumiselle (emansipaatio)* luomalla inhimillisen kasvun, osallisuuden, sosiaalisen vuorovaikutuksen ja luottamuksen mahdollisuuksia. (Niemelä, 2011.)

4. Kestävien hyvinvointijärjestelmien luomisessa tarvitaan yhteisö- ja solidaarisuustaloutta

- Muutamissa tutkimuserinteissä yhteisötalous ymmärretään markkinoiden tai valtion epäonnistumisten ja heikkouksien (market/government failure) kautta. Tällöin yhteisötalous korjaisi tai täydentäisi yritysten tai valtion tuottamia palveluita. Tarkastelutapa on relevantti vain osin.
- Hyödyllisempää on nähdä *yhteisötalous visiona tulevasta oikeudenmukaisemmasta ja kestävämmästä taloudesta*. Tällöin korostuvat yhteisötalouden arvopohjaisuus, rahatalouden ulkopuolelle kurottavien vaihtosuhteiden luominen sekä yhteisresurssien (commons) rakentaminen ja ylläpitäminen sekä *kulttuurinen sopivuus eräiden yhteiskunnallisten haasteisiin vastaamisessa* (Pirkkalainen, 2017).
- Kansalaisyhteiskunnasta nouseva yhteisö- ja solidaarisuustalous on Suomessa ollut liiaksi alisteinen yrityspolitiikalle. Euroopan unionin suosituksista ja ohjelmista (parlamentti, komissio) huolimatta yhteisötaloutta viedään Suomessa ponnettomasti eteenpäin, vaikka se loisi *ratkaisuja sosiaali-, terveys-, työllisyys-, alue-, kiertotalous- ja ympäristöpolitiikan moniin kiperiin kysymyksiin erityisesti reuna-alueilla ja erilaisissa marginaaleissa* (Niemelä 2019, 29-37; The Future of EU policies for the Social Economy, 2018).

Yhteisötaloudelle laadittavana EU:ssa uusi ohjelma – löytääkö Suomi uuden vaihteen?

Yhteisötaloudeksi käsitetään pienten osuuskuntien (co-operatives), keskinäisten yhtiöiden (mutuals), yhdistysten (associations) ja säätiöiden (foundations) muodostama taloudellinen toiminta.

Miksi järjestöjä tarvitaan soten palvelutuotannossa?

1. Kysymys on ensinnäkin *järjestelmän oikeutuksesta (legitimiteetistä)*: Onko markkinoiden kehittyminen lainsäätäjän aikomuksen mukainen vai ihan jotain muuta?
2. Kysymys on toiseksi *järjestelmän kestävydestä (resilienssistä)*: Jos kansantulo romahtaa ja yksityinen pääoma siirtyy muualle, kenellä on hallussa osaaminen?
3. *Elämänmittaisia palveluita tarvitsevien ja haavoittuvien ryhmien palveluissa* markkinaperustainen toiminta tuottaa ongelmia, ja siksi tarvitaan toisella ansaintalogiikalla toimivia palveluiden tuottajia.
4. Kysymys on kolmanneksi *valinnanvapauden* aidosta toteuttamisesta: Valinnanvapaus edellyttää vaihtoehtoja, joista valita! Kansalaislähtöisen toiminnan tulee olla yksi vaihtoehto.
5. Ja neljänneksi hyvinvointivaltio tarvitsee kansalaisyhteiskuntaa vastatakseen *osallisuuden* tarpeisiin (*inkluusio*), ja monet erityisryhmät tarvitsevat *puolestapuhujaa*.
6. Viidenneksi järjestöt ovat hyvin toimiessaan *vastaus (raa'an) kapitalismin kritiikkiin*.
7. ...ja voisipa esiin ottaa *historialliset syyt*: Järjestöjen palvelutuotanto on alkanut 1800-luvun loppupuolella. Järjestöt ovat keskeinen osa suomalaista hyvinvointivaltioprojektia.

5. Kestävät hyvinvointijärjestelmät on rakennettu näkemykseen ihmisten erilaisista voimavaroista

5

Yhden koon sukkahousut voivat käydä kaikille, mutta yhden koon mallilla ei rakenneta tulevaisuuden hyvinvointijärjestelmiä.

Asiakkuussegmentoinnin kautta voidaan tarkastella eri ryhmien voimavaroja erilaisissa elämäntilanteissa, tukea antavia verkostoja ja ongelmien moninaisuutta.

Esimerkiksi asiakkuussegmentointi ja sen pohjalta rakennettu palvelupolku mallimme auttaa tarkastelemaan kokonaisuutta, eriyttämään erilaisia vaikuttavia palveluita asiakkaiden tarpeiden ja voimavarojen mukaan, suuntaamaan resursseja ja ehkä jopa nimeämään tehtäviä ja vastuualueita aivan uudella tavalla.

Mitä enemmän omatoimiasiakkaat kykenevät hoitamaan asioita vaikkapa verkossa, sitä paremmin paljon palveluita tarvitseville voidaan suunnitella heille tehokkaimmat ja vaikuttavimmat palvelut ja palvelupolut sekä suunnata resursseja sinne.

Asiakkuussegmentoinnilla on myös omat riskinsä; se ei saa johtaa esimerkiksi joidenkin luokitteluksi ”toivottomiksi”.

(Niemelä & Kivipelto, 2019; Niemelä, 2020.)

Olisiko kansalaisten omatoimisuus uhka vai mahdollisuus?

- Vielä 1980-luvulla julkisyhteisötkin suunnittelivat palvelut, joita sitten tarjottiin ”valmiina” kansalaisille (*For People*).
- Kansalaiset kutsuttiin mukaan suunnittelupöytiin 1990-luvulla, jolloin he saivat osallistua itselleen kohdistettujen palveluiden suunnitteluun (*With People*). Usein lopputulos ja kohtaanto parani huomattavasti.
- 2010-luvulla olemme siirtyneet kaudelle, jossa organisaatiot luovat alustoja ja ympäristöjä, joissa kansalaiset luovat palveluita keskenään, toisilleen (*By People*). (Ks. Halava & Pantzar & Lukin, 2018.)
- Voisimmeko rohkeasti ajatella, että osa hyvinvointijärjestelmistä olisi ihmisten yhteisöjen itse muodostamia – vaikkapa erilaisilla alustoilla?
- *Kansalaisten kiinnostus oman terveytensä hoitamiseen ja halu itse hoitaa asioita mahdollisimman paljon, on hoito- ja palvelujärjestelmän suuri mahdollisuus, mutta myös välttämättämyys. Mahdollisuuden kehittäminen edellyttää uutta ajattelua palveluiden, varsinkin digitaalisten palveluiden, kehittämisessä. (Niemelä, 2020.)*

Kulttuurisesti natsaavat palvelut mahdollistavat identiteetin rakentamisen omalta pohjalta

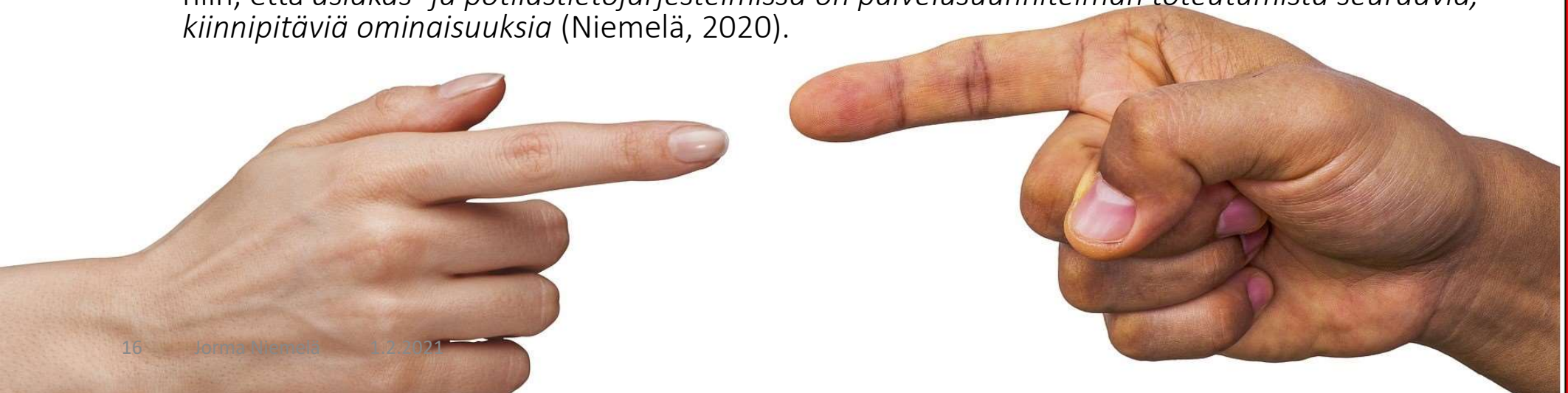
- Esimerkiksi toisesta ääripäästä voisi ottaa Susanna Hyvärin (2001) tutkimat *vastayhteisöt*. Ne ovat niiden ihmisten perustamia, joilla itsellään on aikaisemmin ollut päihde-, rikollisuus- ja/tai mielenterveysongelmia. Niissä etsitään valtavirroista poikkeavia hoito- ja hallinnointimalleja.
- Vastayhteisöjen kautta voidaan purkaa marginaaliin ajautumisen johdosta sisäistettyä kielteistä identiteettiä ja sen tuomaa leimaa. *Myönteistä identiteettiä rakennetaan yhteisösuhteiden avulla*. Niissä harjoitellaan verkostojen rakentamista ja osoitetaan luottamuksen arvoiksi.
- Yhteisön synnyssä jäsenten selviytymistarinoilla on keskeinen yhteisyyttä rakentava merkitys. Niitä käytetään uuden identiteetin rakentamisen välineinä. (Hyväri, 2011.)
- Olennaista on se, että kaikille löytyisi edes yksi sellainen kenttä, jossa hän voi identifioitua arvokkaana ihmisenä. Köyhyyden ja marginalisaation vastaisessa toiminnassa tulee aivan erityisesti nostaa esille *ihmisen ainutkertainen arvokkuus (dignity)*. (Kähkönen & Pauha, 2011.)

6. Kestävissä hyvinvointijärjestelmissä on tarvittaessa kiinni pitävä ote

- Hyvässä järjestelmässä kopinottava vastaanottopalvelu ja koko palveluprosessin hallinta ovat kunnossa (Kivipelto & Niemelä, 2019).
- Hyvässä järjestelmässä kehitetään asiakas- ja potilastietojärjestelmiä, toiminnanohjausjärjestelmiä ja muita tietoteknisiä ratkaisuja niin, että sosiaali- ja terveysalan sekä muiden alojen ammattilaisten on mahdollisimman luontevaa käytännön vuorovaikutustilanteissa kertoa prosessin etenemisestä ja mahdollisista eri vaihtoehdoista ja niin, että kansalaisen olisi mahdollista omien liittymien kautta saada tietoa vaihtoehdoista ja tehdä varauksia palveluihin ja niin, että *asiakas- ja potilastietojärjestelmissä on palvelusuunnitelman toteutumista seuraavia, kiinnipitäviä ominaisuuksia* (Niemelä, 2020).

Kiinnipitävä ote luodaan rakentamalla palveluohjaava järjestelmä (Niemelä, 2020)

Koko sote-järjestelmän systeemitason kehittäminen palveluohjaavaksi

- Koko ekosysteemin / järjestelmän integraation ja yhteistyöjärjestelmien kehittäminen,
- Tietojärjestelmien, myös asiakastietojärjestelmien, kehittäminen ohjaaviksi

Palveluohjauksen viestinäinen kehittäminen

- Verkkosivujen, applikaatioiden, infotaulujen ja materiaalien kehittäminen mahdollisimman informatiivisiksi ja selkeiksi saavutettavuuden periaatteita noudattaen

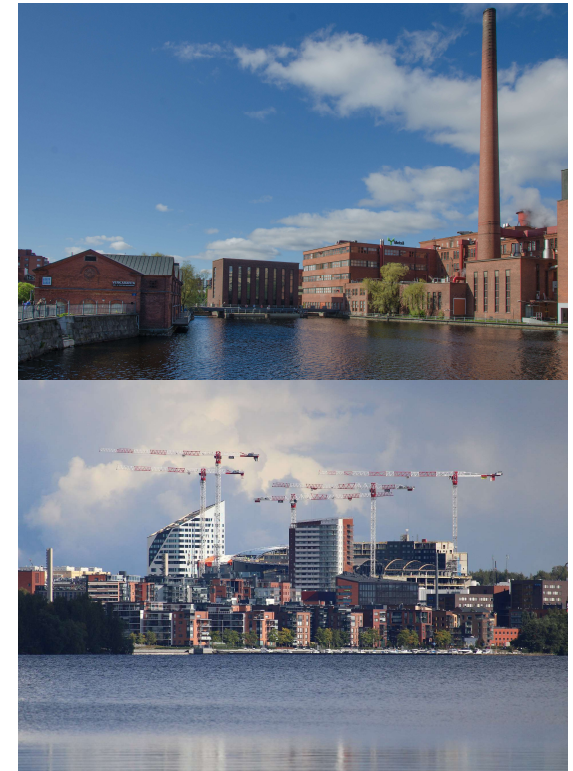
Palveluohjauksen ammatillinen kehittäminen

- (1) Ammatillisen osaamisen ja työkuultuurien kehittäminen (2) Palvelusuunnitelmien laadinnan seurannan kehittäminen (3) Voimaannuttava palveluohjauksen kehittäminen (4) Yksilökohtaisen palveluohjauksen (case management) kehittäminen

7. Kestävissä hyvinvointijärjestelmissä on tasapaino ihmisyyden ja kustannustehokkuuden välillä

- Ihmistä varten kehitettävät kestävät hyvinvointijärjestelmät rakennetaan *resurssiviisaasti ja kustannustehokkaasti*, koska Suomen talouden perusongelmat eivät ole kadonneet minnekään – päinvastoin.
- Kelvoton taloudenhoito on myös kelvotonta sosiaalipolitiikkaa – pitkällä tähtäyksellä.
- Joudumme kohtaamaan jatkossakin niin talous- (1990-luvun lama, Lehman Brothersin konkurssin aiheuttama globaali lama) kuin terveyskriisejäkin (pandemia).
- Siksi kestävät hyvinvointijärjestelmät on rakennettava
 - resurssiviisaasti ja kustannustehokkaasti ja
 - joustavaksi, resilienteiksi.

Kolme näkökulmaa palveluiden järjestämiseen¹⁾

Saavutettavuusnäkökulma

Lähipalveluun matala kynnys, ja niillä hyvä saavutettavuus. Usein tarvittavat palvelut läheltä. Ja esim. liikuntarajoitteisille palvelut lähipalveluna tai kotiin. Yhteys paikallisyhteisöihin kiinteä.

Tuotannollinen näkökulma

Kalliiden laiteinvestointien ja erityisosajien palvelut järkevää tuottaa usein keskitetysti. Pienellä paikkakunnalla kysyntä myös vähäistä. Digitaaliset palvelut usein keskitettyjä. Toiminta, joka ei saa haavoittua, keskitettävä.

Kasautumishyötynäkök.

Asiakashyöty suuri, kun palvelut keskitetään; esimerkiksi perhekeskuspalvelut tai työvoiman palvelukeskukset (TYP). Huom! Myös erikoislääkäreiden tai erikoissosiaalityöntekijöiden tuonti sote-keskuksiin.

8. Kestävät hyvinvointijärjestelmät perustuvat digin ja datan hyödyntämiseen

- Tekoälyn ja robotiikan (Artificial Intelligence and Robotics, AiRo) arvellaan parantavan monin tavoin tulevaisuudessa ihmisten hyvinvointia sekä *tehostavan palvelujärjestelmän toimintaa*.
 - Sosiaali- ja terveysministeriön AiRo-ohjelman (STM, 2018) arvolupauksen mukaan AiRo-teknologioiden avulla laajennetaan ihmisten kyvykkyksiä siten, että inhimillinen arvokkuus, itsenäisyys ja hyvinvointi saavutetaan yhä laadukkaampien ja tehokkaampien palvelujen avulla samalla kun ihmisten tekemä työ suuntautuu entistä merkityksellisempiin tehtäviin.
- Data-analytiikalla edistetään *tiedon systemaattista keräämistä, hyödyntämistä, analysointia ja visualisointia*.
 - Data-analytiikkaan on luotu erilaisia työskentelytapoja ja menetelmiä, joiden avulla suunnittelija ja päätöksentekijät voivat hyödyntää ja soveltaa omaan toimintaansa erilaisia julkisia ja oman organisaationsa tietovarantoja.
 - Data-analytiikalla kyetään *paikantamaan myös huono-osaisuutta* (ks. <https://dialogi.diak.fi/2020/05/13/uusi-karttasivusto-paljastaa-miten-huono-osaisuus-vaihtelee-alueiden-valilla/>).

9. Kestävissä hyvinvointijärjestelmissä painopiste on sosiaalisissa mahdollisuuksissa

- Kaikessa toiminnassa pitää olla toivon ja toipumisen klangi.
- Painopisteen tulee olla *sosiaalisissa mahdollisuuksissa ja myönteisissä siirtymissä* (ks. Hiilamo & Saari [toim.], 2010).
- Aktivointipolitiikkaan kuuluu itsetoiminnallisuuden vaatimus, mutta esimerkiksi järjestöjen parhaimmillaan edustamaan *aktiivisen kansalaisuuden politiikkaan* kuuluu puolestaan *itsetoiminnallisuuden odotus ja herätteet* (Niemelä, 2019).
- Toipumisen prosessi voidaan nähdä muutoksena psyykkisestä, fyysisestä ja sosiaalisesta kausaliteetista kohti henkistä vapautta eli *siirtymää kohtalon alueelta vapauden alueelle*. Kysymys on probabilististen tai determinististen kausaliteettien murtumisesta: ihminen toimii toisin kuin lähtökohdat tai tilanne itsessään tuottaisivat. (Niemelä, 1999.)

A dark, post-apocalyptic city street scene. In the foreground, a person in a blue hoodie and khaki pants stands with their back to the camera, looking towards a group of survivors and zombies. One person lies motionless on the ground with blood. In the background, several zombies are visible, some attacking survivors. The street is littered with debris, and a car is overturned on the right. Tall brick buildings line the street under a dark, stormy sky.

Ihminen ei elä vain...
palveluista!

Osallisuus
Toimijuus
Identiteetti
Merkityksellisyys
Arvokkuus ~ dignity
Solidaarisuus
Toivo

Yhdeksän lähtökohtaa kestäville hyvinvointijärjestelmille

1. Kestävät hyvinvointijärjestelmät tarvitsevat kansalaisyhteiskuntaperustaa.
2. Kestävät hyvinvointijärjestelmät luodaan ekosysteemien keskellä ja niiden kanssa.
3. Kestäviä hyvinvointijärjestelmiä rakennetaan sosiaali- ja sivistysstrategioilla.
4. Kestävien hyvinvointijärjestelmien luomisessa tarvitaan yhteisö- ja solidaarisuustaloutta.
5. Kestävät hyvinvointijärjestelmät on rakennettu näkemykseen ihmisten erilaisista voimavaroista.
6. Kestävissä hyvinvointijärjestelmissä on tarvittaessa kiinni pitävä ote.
7. Kestävissä hyvinvointijärjestelmissä on tasapaino ihmisyyden ja kustannustehokkuuden välillä.
8. Kestävät hyvinvointijärjestelmät perustuvat digin ja datan hyödyntämiseen.
9. Kestävissä hyvinvointijärjestelmissä painopiste on sosiaalisissa mahdollisuuksissa.

Viitteitä

- Eriarvoisuutta käsittelevä työryhmä. (2018). Eriarvoisuutta käsittelevän työryhmän loppuraportti. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia.
- Halava, I., Pantzar, M., & Lukin, E. (2018). Kansalaisjärjestö jälkiteollisessa artistiyhteiskunnassa. STM / STEA.
- Hiilamo, H. & Saari, J. (Toim.). (2010). Hyvinvoinnin uusi politiikka: Johdatus sosiaaliin mahdollisuuksiin. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Hyväri, S. (2001). Vallattomuudesta vastuuseen: Kokemuksen politiikan sankaritarinoista. Tietosanoma.
- Hämäläinen, J. (2006). Hyvinvoinnin kaksi strategiaa: poliittinen ja pedagoginen. Teoksessa Niemelä, P., & Pursiainen, T. (2006). Hyvinvointi yhteiskuntapoliittisena tavoitteena. Sosiaalipoliittisen yhdistyksen tutkimuksia. Kuopion yliopisto.
- Kähkönen, E., & Pauha, T. (Toim.). (2011). Faith-based Social Action in Combating Marginalization: conference proceedings, Helsinki, 17.-18.11.2011. Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Möttönen, S., & Niemelä, J. (2005). Kunta ja kolmas sektori: yhteistyön uudet muodot. PS-kustannus.
- Niemelä, J. (1999). Usko, hoito ja toipuminen: Tutkimus kääntymyksestä ja kristillisestä päihdehoidosta. Tutkimuksia 96. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakes.
- Niemelä, J., & Niemelä, S. (2011). Hyvinvoinnin sivistysstrategia. Teoksessa Pohjola, A., & Särkelä, R. (Toim.). (2011). Sosiaalisesti kestävä kehitys. Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto.
- Niemelä, J. (2011). Hyvien kansalaisten yhteiskunta? Teoksessa Pessi, A. B., & Saari, J. (Toim.). (2011). Hyvien ihmisten maa: auttaminen kilpailukyky-yhteiskunnassa. Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Niemelä, J. & Saksi, J., & Virtanen, P. (2016). Muutosjohtamisvalmennus aluehallinnon uudistamisen tukena vuosina 2017 – 2020. Loppuraportti sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtiovarainministeriölle.
- Niemelä, J. (2019). Järjestöt sote-Suomea rakentamassa. Kunnallisan kehittämissäätö julkaisu 25. Kunnallisan kehittämissäätö.
- Niemelä, J., & Kivipelto, M. (2019). Asiakaslähtöinen palvelupolkumalli tulevaisuuden sotekeskusten lähtökohdaksi. Työpaperi 37/2019. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.
- Niemelä, J. (2020). Palveluohjaava sote-järjestelmä vai palveluohjaus – vai molemmat? Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Pirkkalainen, J. (2017). Yhteisötalous ja sosiaaliset osuuskunnat Euroopassa. Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry.
- The future of EU policies for Social Economy: Towards an Action Plan (2019). The policy paper.

doktriini.fi

*Doktriinin
mentorointi-,
koulutus-,
konsultointi-,
konseptointi- ja
tutkimuspalveluita
ovat käyttäneet
ministeriöt,
maakunnat, kunnat,
järjestöt,
tutkimuslaitos ja
korkeakoulut.*

jorma.niemela @doktriini.fi • puhelin 0400 200760 • Twitter @Jorma_n